

دانشگاه

عنوان اقدام پژوهی:

استاد راهنما: دکتر

تهیه کننده:

پاییز * ۱۴۰

الحمد لله رب العالمين

فهرست

چکیده	۳
مقدمه	۵
فصل اول : معرفی و تحلیل موقعیت	۶
توصیف	۶
استنباط	۶
بازنگری	۷
قضاوت و مسئله یابی	۷
تبیین مسئله شناسایی شده	۸
فصل دوم : راه حل ها و ایده ها	۹
راه حل ها به همراه مستندات و دلایل آن	۹
فصل سوم : تدوین طرح اجرایی	۱۰
معیارهای موفقیت برنامه	۱۰
فصل چهارم : گزارش اجرای ایده و ارزشیابی طرح	۱۱
گزارش روایی از اجرای طرح	۱۱
بازخوردهای دانش آموزان و خودارزیابی کلی	۱۲
منابع	۱۳

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی چالش‌های آموزشی در تدریس حسابداری در هنرستان‌ها انجام شد. مسئله اصلی، دشواری یادگیری مفاهیم تئوریک و ضعف دانش‌آموزان در ارتباط دادن آنها با مهارت‌های عملی بود. برای تحلیل این وضعیت، ابتدا موقعیت موجود در کلاس‌های حسابداری توصیف و بررسی شد و عوامل مؤثر مانند کمبود امکانات، ضعف انگیزشی و روش‌های سنتی تدریس شناسایی گردید. سپس راه‌حل‌هایی نظیر برگزاری کارگاه‌های مهارت‌محور، استفاده از نرم‌افزارهای حسابداری، و مشارکت والدین در فرآیند یادگیری پیشنهاد شد. طرح اجرایی به صورت مرحله‌ای در کلاس‌ها پیاده‌سازی شد و نتایج آن از طریق مشاهده، فعالیت عملی و بازخورد دانش‌آموزان ارزیابی گردید. یافته‌ها نشان داد اجرای این طرح توانسته است میزان علاقه‌مندی، اعتمادبه‌نفس و مهارت عملی دانش‌آموزان را افزایش دهد. در مجموع، پژوهش تأکید دارد که موفقیت در تدریس حسابداری نیازمند ترکیبی از امکانات آموزشی، راهبردهای نوین و همراهی خانواده است.

کلمات کلیدی: آموزش حسابداری، هنرستان، آموزش پژوهی، کارگاه مهارت‌محور، نرم‌افزار حسابداری، یادگیری عملی، ارزشیابی آموزشی

مقدمه

آموزش حسابداری در هنرستان‌ها از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است، زیرا دانش‌آموزان این رشته در آینده نقش‌های کلیدی در بازار کار خواهند داشت. با این حال، تدریس حسابداری همواره با چالش‌هایی روبه‌رو بوده است. دانش‌آموزان معمولاً درک مفاهیم تئوریک را دشوار می‌دانند و نمی‌توانند آنها را به مهارت‌های عملی پیوند دهند. از سوی دیگر، کمبود امکانات و استفاده محدود از ابزارهای نوین آموزشی باعث می‌شود آموزش محدود به کتاب درسی باقی بماند. در چنین شرایطی، ایجاد تغییر در روش‌های آموزشی امری ضروری است. پژوهش حاضر با هدف شناسایی این چالش‌ها و ارائه راه‌حل‌هایی برای ارتقای کیفیت آموزش حسابداری شکل گرفت. در این مسیر، تحلیل موقعیت، تبیین مسئله، تدوین طرح اجرایی و ارزشیابی نتایج در قالب یک فرآیند پژوهشی دنبال شد. در نهایت، یافته‌ها نشان داد که استفاده از کارگاه‌های مهارت‌محور و نرم‌افزارهای آموزشی می‌تواند یادگیری را عمیق‌تر، کاربردی‌تر و جذاب‌تر سازد.

۱-۱-۱ معرفی و تحلیل موقعیت:

در مدرسه ... شهرستان ...، دانش‌آموزان پایه یازدهم رشته حسابداری در درس "ثبت اسناد مالی" و "تهیه ترازنامه" با مشکلات جدی مواجه‌اند. اغلب آن‌ها در انتقال دانسته‌های نظری به موقعیت‌های عملی دچار ضعف هستند و تنها بر حفظ کردن مطالب کتاب تکیه می‌کنند. نبود نرم‌افزارهای حسابداری در مدارس، محدودیت زمانی کلاس‌ها و کمبود ارتباط میان مفاهیم درسی و بازار کار واقعی از جمله عوامل تشدیدکننده این مشکل است. همچنین حمایت خانواده‌ها از این رشته به اندازه کافی نیست و در نتیجه انگیزه یادگیری کاهش پیدا می‌کند.

۱-۱-۲ توصیف:

در یک جلسه کارگاهی مشاهده شد که بیشتر دانش‌آموزان هنگام ثبت اسناد ساده مثل "پرداخت نقدی هزینه‌ها" یا "دریافت وجه از مشتری" دچار سردرگمی می‌شوند. آن‌ها در مرتب کردن ستون‌های بدهکار و بستانکار اشتباه می‌کنند و نمی‌توانند به‌طور صحیح مانده حساب‌ها را استخراج کنند. حتی برخی از دانش‌آموزان اظهار داشتند که فقط برای امتحان می‌خوانند و پس از آن مطالب را فراموش می‌کنند. معلم نیز با وجود تلاش زیاد، به دلیل محدودیت منابع و زمان قادر نیست تمرین‌های متنوع و کاربردی در اختیار آن‌ها بگذارد.

۱-۱-۳ استنباط:

این شرایط نشان می‌دهد که ضعف اصلی تنها در دانش‌آموز یا معلم خلاصه نمی‌شود، بلکه ریشه در چند عامل دارد. فاصله زیاد بین محتوای نظری کتاب درسی و نیازهای عملی بازار کار باعث می‌شود یادگیری برای دانش‌آموزان کم‌اهمیت جلوه کند. از طرف دیگر، نبود امکانات نرم‌افزاری برای شبیه‌سازی واقعی فعالیت‌های حسابداری، فرصت تجربه عملی را محدود کرده است. همچنین کم‌توجهی خانواده‌ها و فقدان انگیزه در دانش‌آموزان سبب می‌شود که فرآیند یادگیری سطحی و غیرپایدار باشد.

۱-۱-۴ بازنگری:

با مرور عملکرد کلاس‌ها می‌توان دریافت که رویکرد سنتی در تدریس حسابداری به تنهایی پاسخگوی نیازها نیست. اگرچه معلم از روش‌های توضیحی و حل تمرین استفاده می‌کند، اما این کافی نیست. دانش‌آموزان نیازمند یادگیری فعال، استفاده از نرم‌افزارهای حسابداری و تمرین‌های شبیه‌سازی شده هستند. بازنگری در محتوای

آموزشی، افزودن زمان کارگاه‌ها و درگیر کردن خانواده‌ها برای پشتیبانی بهتر می‌تواند بخشی از این مشکل را برطرف کند. بنابراین، ضرورت تغییر روش‌ها بیش از پیش احساس می‌شود.

۱-۱-۵ قضاوت و مسأله یابی

قضاوت کلی نشان می‌دهد که مشکل تنها ضعف دانش‌آموزان یا کوتاهی معلم نیست، بلکه یک مسأله چندبعدی است. کمبود تجهیزات، محدودیت منابع آموزشی، نبود ارتباط بین مدرسه و محیط واقعی کار و کم‌توجهی خانواده‌ها در کنار هم باعث شده‌اند کیفیت یادگیری کاهش یابد. در نتیجه، مسأله اصلی "فقدان آموزش کاربردی و عملی در درس حسابداری" است که هم انگیزه و هم توانایی دانش‌آموزان را تحت‌تأثیر قرار داده است.

۱-۲ تبیین مسأله شناسایی شده

مسأله شناسایی شده این است که دانش‌آموزان پایه یازدهم رشته حسابداری در مدرسه ... شهرستان ... نمی‌توانند مفاهیم حسابداری را به‌طور کاربردی بیاموزند و در عمل دچار خطاهای مکرر می‌شوند. این مشکل ناشی از ترکیبی از عوامل آموزشی، محیطی و خانوادگی است. در نتیجه، برای ارتقای یادگیری باید آموزش کاربردی و استفاده از ابزارهای شبیه‌سازی در اولویت قرار گیرد. همچنین لازم است ارتباط میان مفاهیم درسی با موقعیت‌های واقعی بازار کار تقویت شود تا یادگیری برای دانش‌آموزان معنادار گردد.

۱-۲ راه حل ها و ایده ها:

- استفاده از نرم افزارهای حسابداری ساده و رایگان برای تمرین دانش آموزان.
- طراحی کارگاه های عملی شبیه سازی (مثل دفتر روزنامه و دفتر کل) در کلاس.
- دعوت از حسابداران شاغل در بازار کار برای ارائه تجربه های واقعی به دانش آموزان.
- ایجاد ارتباط نزدیک تر با والدین برای جلب حمایت آن ها در خانه (تمرین و پیگیری تکالیف).
- به کارگیری روش های تدریس فعال مانند پروژه محور و حل مسأله به جای صرفاً آموزش نظری.

۲-۲ راه حل ها و ایده ها به همراه مستندات و دلایل آن

استفاده از نرم افزارهای حسابداری به دلیل شبیه سازی فضای واقعی کار، باعث تقویت مهارت های عملی و کاهش فاصله بین آموزش و بازار کار می شود. طراحی کارگاه های شبیه سازی نیز تجربه عملی دانش آموزان را افزایش داده و خطاهای رایج آن ها را به حداقل می رساند. دعوت از حسابداران شاغل علاوه بر افزایش انگیزه، درک دانش آموزان از اهمیت درس ها را بالا می برد. همچنین پیگیری والدین در منزل کمک می کند یادگیری عمیق تر شود و دانش آموزان در انجام تکالیف جدی تر عمل کنند. در نهایت، استفاده از روش های پروژه محور و حل مسأله، دانش آموز را فعال نگه داشته و باعث تثبیت مفاهیم می شود.